

Gemeente Apeldoorn

Notitie speelruimte verblijfsrecreatie

Januari 2014

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 Visie & ambitie	6
1.3 Uitgangspunten	7
1.4 Leeswijzer	8
2 Recreatieve sector gemeente Apeldoorn	9
2.1 Omvang & samenstelling	9
2.2 Belang toeristische sector	9
2.2.1 Imago	9
2.2.2 Economie & werkgelegenheid	10
2.3 Ontwikkeling in recreatieve sector (landelijk)	11
2.4 Prognose & trends per type accommodatie	11
3 Beleidskaders	13
3.1 Rijk	13
3.2 Provincie	13
3.3 Gemeente	14
3.3.1.1 Structuurvisie Apeldoorn biedt ruimte	14
3.3.1.2 SEBA	14
3.3.2 Clustervisies verblijfsrecreatie	15
4 Speelruimte	16
4.1 Kampeerterreinen	16
4.1.1 Uitgangspunten	16
4.1.1.1 Keuzes kampeerterreinen (regulier, zelfstandig)	18
4.1.1.2 Keuzes kleinschalig kamperen (als nevenactiviteit)	18
4.1.2 Keuzes kleinschalig kamperen (als nevenactiviteit)	18
4.2 Recreatieparken	19
4.2.1 Uitgangspunten	19
4.2.2 Keuzes recreatieparken	20
4.3 Overige verblijfsvormen	20
4.3.1 Uitgangspunten	20
4.3.2 Keuzes groepskamperen en evenementen	22

4.3.3	Keuzes voor GOP's, kleinschalige verblijfsrecreatie buitengebied en bed & breakfast	22
	Bijlage 1: Overzicht beleidsdocumenten	24
	Bijlage 2: Bestaand kampeeraanbod	30
	Bijlage 3: Spreiding kampeerterreinen	35
	Bijlage 4: Begrippenkader	37
	Bijlage 5: Kaders voor kleinschalige verblijfsrecreatie in buitengebied	38

Samenvatting

Apeldoorn en toerisme zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De structuurvisie 'Apeldoorn biedt ruimte' beschrijft de kwaliteiten van Apeldoorn als buiten stad. Kenmerkend is de combinatie van stedelijke voorzieningen met aantrekkelijke landschappelijke kwaliteiten. De kwaliteit van het vrijetijdsproduct bepaalt de aantrekkelijkheid van Apeldoorn voor toeristen en recreanten en is daarmee van groot belang om invulling te geven aan de ambitie voor het toeristisch toplandschap. Het verder ontwikkelen van dit toplandschap is één van de strategische doelen van de gemeente.

De werkgelegenheid in de Veluwe vrijetijdssector bedraagt circa 21.000 banen. Het aantal banen in de gemeente Apeldoorn bedraagt circa 5.500. De bestedingen in Apeldoorn door vakantiegangers en (dag)toeristen bedraagt jaarlijks ca. 300 miljoen euro. Bestedingen in de sector leiden tot een belangrijke multiplier, bijvoorbeeld bij toeleverende bedrijven. Daarnaast heeft de sector een belangrijke rol vanuit sociaal maatschappelijk perspectief. De verblijfsrecreatie is de drager van voorzieningen in veel van de dorpen en draagt het bij aan werkgelegenheid. In het kader van de leefbaarheid in de kleine kernen is een vitale vrijetijdssector van groot belang.

Binnen de verblijfsrecreatie is sprake van de 'verblijfsrecreatieparadox'. In Nederland is een overaanbodssituatie ontstaan waardoor de markt verzadigd is. Het aanbod is in het laatste decennium sterker gegroeid dan de vraag. Met als resultaat teruglopende bezettingen, marges die onder druk staan en wisselend toekomstperspectief. De sector staat daarmee voor grote en belangrijke structuuropgaven. Behoeftes bestaan uit kwaliteitsverbetering en innovatie binnen de sector.

Realisatie van deze opgaven vraagt samenwerking, de gemeente kan en wil dit niet alleen. Richting initiatiefnemers past een uitnodigende houding door hen meer vrijheid (speelruimte) te geven om hun eigen ambities te realiseren. Onze rol is hierin voornamelijk faciliterend en toetsend, bijvoorbeeld als het gaat om nieuwe plannen en ideeën. Aan de hand van de structuurvisie, de landschapskookboeken en ook deze notitie willen we de markt uitnodigend tegemoet treden. Niet door regels te dicteren, maar ruimte te bieden binnen kaders en in gesprek te gaan. Waarbij een beroep wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

Ondernemers vragen de gemeente met name in het ruimtelijk-orderings domein de mogelijkheid om te kunnen anticiperen op de veranderende marktvraag. Bijvoorbeeld voor een bed & breakfast als nevenactiviteit, ruimere omvang van stacaravans of de realisatie van boomhutten. Deze notitie bevat concrete aanknopingspunten om dit te doen. Meer ruimte wordt onder andere geboden op de volgende elementen:

- Ondernemers op reguliere kampeerterreinen mogelijkheid bieden aantal standplaatsen zelf te bepalen
- Toename aantal kampeerplekken op minicampings van 15 naar 25
- Voor kleinschalig kamperen vervalt het onderscheid tussen burger of boer en is daarmee niet meer uitsluitend voorbehouden aan agrarisch bedrijf.
- Ruimte bieden aan schaalvergroting stacaravans (van 55 m² naar 70 m²)
- Ruimte bieden aan schaalvergroting van recreatiebungalows (van 75 m²/350 m³ naar 150 m²/600m³)
- Meer ruimte voor verblijfsrecreatie bij vrijgekomen agrarische bedrijven
- Ruimte bieden voor Gereguleerde Overnachtingsplekken
- Bed & breakfast niet meer beperken tot uitsluitend het buitengebied

1 Inleiding

De toeristisch recreatieve sector is voor Apeldoorn van groot belang. Na intrekking van onder meer de Wet op de Openbare Luchtrecreatie (WOR) krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid ten aanzien van kampeerterreinen een aantal aspecten zelf te regelen. Daarnaast wilde het ministerie van LNV destijds in het kader van deregulering meer ruimte bieden aan bedrijven om aan de eisen van de consument te voldoen en hun concurrentiepositie te behouden.

Deze notitie "Speelruimte verblijfsrecreatie" is vanuit economisch perspectief opgesteld en beschrijft de kaders voor bedrijven en de sector om in te spelen op veranderingen in de markt en consumentenbehoeften.

1.1 Achtergrond

Toerisme en recreatie zijn onlosmakelijk met Apeldoorn verbonden. Met de opkomst van het (verblijfs)toerisme midden jaren 60 is De Veluwe onder Nederlanders een zeer populaire vakantiebestemming geworden. Nu nog steeds behoort De Veluwe tot de meest bekende en populaire binnenlandse vakantiebestemming. Het groene en bosrijke landschap maakt De Veluwe uniek ten opzichte van andere regio's in Nederland. De aantrekkelijkheid van Apeldoorn wordt daarbij nog eens versterkt door de aanwezigheid van iconen als Het Loo, Apenheul en Radio Kootwijk.

Binnen de verblijfsrecreatie is sprake van de 'verblijfsrecreatieparadox'. In Nederland is een overaanbodsituatie ontstaan waardoor de markt verzadigd is. Het aanbod is in het laatste decennium sterker gegroeid dan de vraag. Met als resultaat teruglopende bezettingen, marges die onder druk staan en wisselend toekomstperspectief. De sector staat daarmee voor grote en belangrijke structuuropgaven. Behoeftes bestaan uit kwaliteitsverbetering en innovatie binnen de sector. Ontwikkelingen die samen kunnen gaan met fysieke uitbreiding.

De vrijetijdseconomie behoort tot de stuwende sectoren van de Apeldoornse economie en is belangrijk voor behoud van voorzieningen in de binnenstad en de dorpen en voor het draagvlak voor culturele voorzieningen en evenementen. Zowel commerciële als publieke voorzieningen draaien beter als gevolg van aanvullend toeristisch-recreatief gebruik. Inwoners profiteren van extra draagvlak voor voorzieningen zoals vervoer en detailhandel, waardoor een groter en kwalitatief beter aanbod haalbaar is. Ook voor het behoud van kwaliteit van de stadsranden en het buitengebied is geld nodig en kan de vrijetijdseconomie hier een rol in spelen.

In de structuurvisie staan de geformuleerde ambities voor Apeldoorn onlosmakelijk in verbinding met het hoogwaardige buitengebied. De vrijetijdseconomie draagt bij aan de ambities voor een comfortabele gezinsstad, een toeristisch toplandschap en een veelzijdige economie. Versterking van het toeristisch recreatieve product staat bij andere gemeenten, regio's en de hogere overheden op de agenda. In Gelderland is het onderwerp prominent aanwezig in de provinciale omgevingsvisie. Verschillende partners op De Veluwe hebben de ambitie de onderlinge samenwerking te verbeteren in 2013 vevat in het Convenant Overheid – Toeristische sector Veluwe. In Apeldoorn is het toeristisch platform actief met als doelstelling door samenwerking de sector te versterken. De notitie biedt handvatten voor de verblijfsrecreatie om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken. In lijn met de structuurvisie is deze notitie uitnodigend door ruimte te bieden aan nieuwe initiatieven.

1.2 Visie & ambitie

De structuurvisie 'Apeldoorn biedt ruimte' beschrijft de kwaliteiten van Apeldoorn als buiten stad. Kenmerkend is de combinatie van stedelijke voorzieningen met aantrekkelijke landschappelijke kwaliteiten. De kwaliteit van het vrijetijdspaanproduct bepaalt de aantrekkelijkheid van Apeldoorn voor toeristen en recreanten en is daarmee van groot belang om invulling te geven aan de ambitie voor het toeristisch toplandschap. Het verder ontwikkelen van dit toplandschap is één van de strategische doelen van de gemeente.

De structuurvisie is de leidraad voor de komende jaren met aandacht voor ruimtelijke ontwikkelingen en de rol opvatting van de overheid. De strategische opgave om het toeristisch toplandschap verder te ontwikkelen zet in over verbetering van de stad met het ommeland, ruimte bieden aan toeristische vernieuwing en zorg dragen voor economische vitaliteit.

Realisatie van deze opgaven vraagt samenwerking, de gemeente kan en wil dit niet alleen. Richting initiatiefnemers past een uitnodigende houding door hen meer vrijheid te geven om hun eigen ambities te realiseren. Onze rol is hierin voornamelijk faciliterend en toetsend, bijvoorbeeld als het gaat om nieuwe plannen en ideeën. Aan de hand van de structuurvisie, de landschapskookboeken en ook deze notitie willen we de markt uitnodigend tegemoet treden. Niet door regels te dicteren, maar ruimte te bieden binnen kaders en in gesprek te gaan. Waarbij een beroep wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

De vrijetijdseconomie is breed en kleurrijk en bevat wandel- en fietsroutes, wellness, cultuur, watersport, eten, winkelen en uitgaan. Kortom allerlei plezierige activiteiten die bewoners en bezoekers in hun vrije tijd buitenshuis ondernemen en waar ze geld aan besteden. Deze notitie over verblijfsrecreatie is slechts een deel van de totale vrijetijdseconomie die raakvlakken heeft met andere beleidsterreinen als cultuurhistorie, sport, evenementen, marketing, gebiedspromotie en routestructuren.

De ambitie voor de verblijfsrecreatie is de sector verder te stimuleren en daarmee een positieve bijdrage te leveren aan werkgelegenheid, kwaliteit van de leefomgeving en economische bestedingen. Er is geen sprake van een groei markt maar van een vervangingsmarkt. Desondanks vinden wij het niet raadzaam de markt op slot te zetten, maar te zorgen voor eigentijdse en een gevarieerd productaanbod. Dit vraagt een integrale aanpak in de vrijetijdsketen waar versterken, verbreden en verbinden ankers zijn.

Versterken betekent niet meer van hetzelfde, maar vraaggericht ontwikkelen met meer variatie. Back to basic, camping met boomhutten, luxe bungalows (safari tent, iglo), verbouwde hooischuur als bed & breakfast en een luxueus bungalowpark met rust en ruimte. Dit betekent loslaten van strikte voorschriften over aantal en type kampeermiddelen, en ondernemers ruimte bieden dat aan te bieden waar vraag naar is. Ruimte bieden, voor uitwisseling van soort kampeerplekken, uitbreiding aantal plekken en ruimte bieden voor schaalvergroting.

Verbreden door ruimte te bieden voor recreatieve voorzieningen buiten de traditionele campings en parken. Dit zorgt niet alleen voor variatie in het aanbod maar kan bijdragen aan het verbreden van het economisch profiel in het buitengebied, Kamperen bij de boer en bed & breakfast in dorpskernen. Verbreding heeft ook betrekking op het aanboren van nieuwe doelgroepen. Het aanbod is op enkele onderdelen eenzijdig en wellicht (te)veel gericht op gezinnen en ouderen. Door vraaggerichte ontwikkeling van de verblijfsrecreatie kan op nieuwe doelgroepen worden ingespeeld.

Samenwerking is een harde randvoorwaarde om resultaat te behalen. Dit betekent verbindingen aangaan met andere partners (attracties, binnenstad, cultuur) en de inzet van nieuwe/moderne communicatiemiddelen. Landelijk timmeren

concurrerende regio's hard aan de weg. In lijstjes komen minder vaak Apeldoornse en Veluwe bedrijven met hoge noteringen voor. De consument is goed geïnformeerd, mobiel en heeft heel veel keuzemogelijkheden. Slimme en goede gebiedsmarketing is hierin essentieel. Hierin ligt ook een rol voor de gemeente, bijvoorbeeld door (lokale) samenwerking te stimuleren en via het opdrachtgeverschap aan partijen die marketing en promotie van Apeldoorn en De Veluwe verzorgen.

1.3 Uitgangspunten

Al bij het afschaffen van de WOR was het uitgangspunt terughoudender te zijn in wat de overheid regelt en voorschrijft aan de sector. Oftewel de andere overheid, met minder inzet door de overheid en meer door de samenleving. De gemeentelijke raadsopdracht "Agenda voor herstel" zet ook in op de gedachte bedrijven meer ruimte te geven aan ondernemerschap en terughoudend te zijn in het voorschrijven van strenge richtlijnen.

Ruimte bieden aan ondernemers betekent loslaten door de overheid en vertrouwen geven aan het bedrijfsleven dat zij de verantwoordelijkheid nemen voor een goede en duurzame ontwikkeling van de sector. Hierin past niet een document dat op strikte wijze voorschrijft waaraan (nieuwe) initiatieven dienen te voldoen. Vandaar dat de notitie ook de titel speelruimte draagt, het geven van ontwikkelingsruimte aan bedrijven in de verblijfsrecreatie. Het bieden van speelruimte betekent echter niet dat alles kan en wordt toegestaan. Los van economisch beleid zijn er relevante kaders en wetgeving zoals Natura 2000 en de EHS.

Ook heeft de gemeente de taak en verantwoordelijkheid van een goede ruimtelijke ordening, op grond waarvan op een integrale wijze alle ruimtelijk relevante aspecten ten opzichte van elkaar afgewogen moeten worden en keuzes moeten worden gemaakt. Met behulp van deze notitie en overig relevante kaders worden ontwikkelingen op het terrein van verblijfsrecreatie uiteindelijk in breder perspectief afgewogen. Uitgangspunt is om dat, conform het gestelde in de notitie Ruimtelijke Ordening in Apeldoorn, te doen bij de vormgeving en vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen op gebiedsniveau. Bij de afweging worden onder andere in een gebied aanwezige functies en waarden betrokken.

Uitgangspunt van deze notitie is het bieden van speelruimte voor een duurzame ontwikkeling van verschillende kampeervormen en -terreinen binnen de gemeente Apeldoorn. Bij het opstellen van dit document is rekening gehouden met:

- a) geldende beleidskaders;
- b) deregulering van het beleid (ofwel geen zaken regelen die al via andere regelgeving geregeld zijn);
- c) continuering van het gemeentelijk toeristisch-recreatief beleid gericht op de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardige en gevarieerd verblijfsaanbod;
- d) ruimte bieden aan nieuwe initiatieven
- e) invulling geven aan de ambities uit de structuurvisie Apeldoorn biedt ruimte

In voorliggende notitie zijn de gevolgen van de afschaffing van de WOR vertaald naar uitgangspunten voor de gemeente Apeldoorn en is daarmee een actualisatie van het reeds bestaande beleid. Met de vertaling van de uitgangspunten voor het bestemmingsplan kan het wegvallen van de landelijke kampeerregelgeving in goede banen worden geleid.

Bepleit wordt de effectiviteit van de notitie na verloop van tijd te monitoren. Resultaten van deze monitor kunnen aanleiding zijn inhoudelijke keuzes te herijken, danwel ruimte te bieden aan actuele marktontwikkelingen.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving van de recreatieve sector in Apeldoorn en gaat in op ontwikkelingen aan vraag- en aanbodzijde. Vervolgens gaat hoofdstuk 3 in op het overheidsbeleid dat van invloed is op het recreatiegebieden en de huidige situatie met betrekking tot de (kampeer)recreatie in de gemeente Apeldoorn. In hoofdstuk 4 worden de beleidskeuzes voor het kampeerbeleid benoemd en toegelicht.

2 Recreatieve sector gemeente Apeldoorn

Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de recreatieve sector in de gemeente Apeldoorn. Aspecten als het aantal bedrijven, type overnachtingplaatsen en de bezoekersaantallen. Dit is aangevuld met een beschrijving van relevante trends en ontwikkelingen die in de sector worden waargenomen.

Bij het opstellen van dit hoofdstuk is gebruik gemaakt van beschikbare onderzoeksliteratuur en trendrapportages, gemeentelijke informatie (o.a. via bestemmingsplannen) en uit gesprekken met (lokale) ondernemers en belangenorganisaties.

2.1 Omvang & samenstelling

Apeldoorn is een aantrekkelijke plek voor toeristen. Het gevarieerde en omvangrijke aanbod aan voorzieningen is hier een goede uiting van. Aan de hand van enkele cijfers wordt dit duidelijk.

	Aantal	Capaciteit (ca.)
Campings	49	6.000
Minicampings	17	240
Bungalowparken	7	1.200
Bed & Breakfast	10	100
Hotels	25	1.000
Groepsaccommodaties	5	55
Totaal	113	Ca. 9.000

Tabel 2.1: Overzicht aantal recreatieondernemingen gemeente Apeldoorn

Ruimtelijke spreiding

Het groene en rustieke karakter van De Veluwe is voor bezoekers een van de voornaamste bezoekredenen. Uit de ruimtelijke spreiding van het aanbod blijkt dat het aanbod aan recreatieve voorzieningen ook met name in de groene schil rond Apeldoorn is gesitueerd. De dorpen Hoenderloo en Beekbergen zijn wat dat betreft de concentratie gebieden voor campings en bungalowparken. In Apeldoorn zelf zijn de meer stedelijke voorzieningen zoals hotels en bed & breakfast gevestigd.

2.2 Belang toeristische sector

2.2.1 Imago

De Veluwe is onder Nederlanders de bekendste toeristische regio, en staat op de 2de plaats van binnenlandse toeristengebieden.

Bestemmingen	Aandeel (%)		Aantal vakanties (x 1.000)	
	2012	2013	2012	2013
1. Noordzeepadplaasten	12	13	2.250	2.280
2. Veluwe en Veluwerand	12	11	2.120	1.900
3. Groningse, Friese en Drentse Zandgebieden	11	10	1.980	1.730
4. West- en Midden-Brabant	9	9	1.710	1.650
5. Oost-Brabant, Noord/Midden Limburg en Rijk van Nijmegen	10	9	1.770	1.550

Bron: Continu Vakantie Onderzoek

Tabel 2.2: Top 5 Binnenlandse toeristengebieden (periode 1 oktober 2010 - 30 september 2013)

In totaal hebben Nederlanders in 2009 17.490.000 vakanties (toeristisch en vaste standplaats) op de Veluwe doorgebracht en bijna 1.900.000 als we de Veluwerand meerekenen. Dit is 11% van alle binnenlandse vakanties in Nederland. Aangenomen wordt dat van alle vakanties op De Veluwe circa 25% bij bedrijven in de gemeente Apeldoorn wordt afgenomen.

Uit onderzoek naar het aantal binnenlandse overnachtingen blijkt dat De Veluwe goed scoort voor de zogenaamde "short breaks". Voor lange (zomer)vakanties raakt De Veluwe steeds minder in trek bij toeristen. Dit valt samen met de landelijke tendens dat steeds minder toeristen lange vakanties in binnenland doorbrengen. Kansen liggen er in versterking van producten gericht op de korte binnenlandse vakanties.

2.2.2 Economie & werkgelegenheid

De meeste toeristische binnenlandse vakanties op de Veluwe worden doorgebracht in een bungalowhuisje. In 2009 werd 50% van alle toeristische binnenlandse vakanties op de Veluwe doorgebracht in een bungalow. Ongeveer 22% van de vakanties werd in een hotel, motel of pension doorgebracht, 18% op een camping en bijna 10% bij overige logiesaccommodaties.

De werkgelegenheid in de Veluwse vrijetijdssector bedraagt circa 21.000 banen. Het aantal banen in de gemeente Apeldoorn bedraagt circa 5.500. In absolute zin is in Apeldoorn de werkgelegenheid in de vrijetijdssector het hoogst van alle Veluwse gemeenten.

De bestedingen op De Veluwe door vakantiegangers en (dag)toeristen bedraagt jaarlijks ca. 1,2 miljard euro. Daarvan wordt ca. 25%, oftewel 300 miljoen euro uitgegeven in de gemeente Apeldoorn. De besteding door een binnenlandse toerist op De Veluwe bedraagt gemiddeld 25 euro per dag. Dit is 5 euro lager in vergelijking met de gemiddelde besteding in Nederland tijdens een binnenlandse vakantie.

Bestedingen in de sector leiden tot een belangrijke multiplier, bijvoorbeeld bij toeleverende bedrijven. Daarnaast heeft de sector een belangrijke rol vanuit sociaal maatschappelijk perspectief. De verblijfsrecreatie is de drager van voorzieningen in veel van de dorpen en draagt het bij aan werkgelegenheid. In het kader van de leefbaarheid in de kleine kernen is een vitale vrijetijdssector van groot belang.

2.3 Ontwikkeling in recreatieve sector (landelijk)

De vakantiemarkt is continu in beweging. Naar het vakantiegedrag van Nederlanders wordt veelvuldig onderzoek gedaan, onder meer via het Continu Vakantie Onderzoek (CVO). Mede als gevolg van een toenemende welvaart stijgt het aantal vakanties (periode 1980 - 2010). De sterkste groei is in de (middel)lange vakanties.

- Korte vakanties (2 – 4 dagen) + 98%
- Middellange vakanties (5 – 8 dagen) + 138%
- Lange vakanties (9 + dagen)+ 50%

In de periode 1980 - 2010 groeide het aantal buitenlandse vakanties (+ 136%) duidelijk harder als het aantal binnenlandse vakanties (+ 55%). Specifiek voor binnenlandse vakanties wordt het volgende waargenomen. Sinds 2002 stijgt het aantal korte vakanties licht (+ 8%), maar daalt het aantal lange vakanties (- 12%). Nederlanders gaan nog steeds in de zomer het vaakst op vakantie in Nederland, dit loopt echter (geleidelijk) terug. Het aantal buitenlandse vakanties groeit licht. Op de Veluwe is deze ontwikkeling ook waar te nemen. De Veluwe is in Nederland de populairste bestemming voor korte vakanties en neemt het aantal korte vakanties toe. Echter daalt het aantal lange vakanties op De Veluwe.

Veranderingen in het gedrag van consumenten zet ondernemers aan tot het aanpassen van het aanbod. Campings met uitsluitend toeristisch kamperen, gericht op lange kampervakanties worden nauwelijks nog aangetroffen. Productvariatie met jaarplaatsen, toeristische plaatsen, chalets en bungalows voor toeristische verhuur en camperplaatsen is de tendens. Aan de productzijde worden glamping, woodlodges, tipi's, boomhotels etc worden geïntroduceerd om consumenten te verleiden tot een vakantie.

Huidige regelgeving is strikt en "schrijft" ondernemers voor waarbinnen ontwikkelingen mogelijk zijn. Daarbij valt te denken aan voorschriften over maatvoering van recreatiebungalows en het maximum aantal en soort standplaatsen dat een bedrijf mag hebben. Deze regels zijn belemmerend voor de sector om op adequate wijze in spelen op veranderingen in consumentenvoorkeuren.

2.4 Prognose & trends per type accommodatie

Kampeervakanties

- De frequentie van het aantal kampeervakanties daalt
- Consumenten verlangen enerzijds naar meer luxe, anderzijds is er de hang naar "back to basic"
- Sterke productontwikkeling aan aanbodzijde, mono functionele terreinen maken plaats voor multi functionele terreinen
- Interesse van consumenten en aanbod verhuuraccommodatie op campings groeit, vaak voor korte(re) vakanties op campings neemt toe
- Dalende vraag naar jaarplaatsen met chalets/stacaravans, toenemende vraag naar alternatieven zoals campers en luxe tenten/chalets voor korte perioden
- Interesse in kamperen bij mini-campings/ kamperen bij de boer neemt toe
- Dalende interesse vanuit consumenten voor (lange) kampeervakanties
- Prijzen/marges staan enorm onder druk
- In de gemeente Apeldoorn (veel) familiebedrijven, met beperkt ontwikkelingsperspectief, toename te koop staande campings

Bungalowvakanties

- Doelgroep voor bungalowvakanties vooral jonge gezinnen
- Bungalowvakanties is voor gezinnen veelal een extra vakantie (conjunctuurgevoelig)
- Toenemende interesse in groepsaccommodaties/-vakanties
- Globalisering waardoor ondernemers concurreren met omliggende landen
- Schaalvergroting bungalows ten behoeve van groepsrecreatie
- Herontwikkeling van "oudere" parken
- Prijzen/marges staan sterk onder druk

Betekenis trends voor de gemeente Apeldoorn

Het effect van veranderende consumentenwensen is dat ondernemers hier continu met het productaanbod op in willen spelen. Nu al wordt waargenomen dat De Veluwe de populairste binnenlandse bestemming is voor "short breaks", en dat steeds minder consumenten ervoor kiezen een vakantie van 2-3 weken op De Veluwe door te brengen. Ondernemers willen ruimte maken voor meer luxueuze overnachtingsmogelijkheden (glamping, grotere stacaravans). Dit gaat soms ten koste van het aantal toeristische kampeerplekken

Ondernemers vragen de gemeente met name in het ruimtelijk-orderings domein de mogelijkheid om te kunnen anticiperen op deze veranderende markt vraag. Bijvoorbeeld voor een bed & breakfast als nevenactiviteit, ruimere omvang van stacaravans of de realisatie van boomhutten. Deze notitie bevat concrete aanknopingspunten om dit te doen. De praktijk wijst uit dat bij bestemmingsplanherzieningen hier reeds actief rekening wordt gehouden.

Het productaanbod op De Veluwe, en ook in Apeldoorn is op sommige plekken kleinschalig en voldoet niet aan de wensen van bezoekers. Kleine ondernemers beschikken vaak niet over financiële middelen om de gewenste investeringen te realiseren. Wat nu reeds wordt waargenomen is dat campings te koop staan en worden deze locaties aantrekkelijk voor onrechtmatige (permanente) bewoning of voor arbeidsmigranten. Dit vraagt om continue aandacht en toezicht, bijvoorbeeld via de gemeentelijke handhaving en beleid gericht op het tegengaan van permanente bewoning. In hoofdstuk vier wordt mede op basis van de beschreven trends en veranderend consumentengedrag is de ruimte beschreven voor nieuwe ideeën en initiatieven.

3 Beleidskaders

In dit hoofdstuk is een overzicht opgenomen van relevante beleidsdocumenten op landelijk, provinciaal als gemeentelijk niveau. Buiten deze documentatie zijn er meer plannen en nota's die op enige wijze een verwijzing maken naar toerisme.

3.1 Rijk

De Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) is ingetrokken. Vanaf 1 januari 2008 dienen gemeenten over een eigen kampeerbeleid te beschikken. Bekeken moet worden, welke elementen van het kampeerbeleid een nieuwe aanpak vragen, zowel inhoudelijk als instrumenteel.

De Nota Ruimte bevatte de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Gedachte in deze nota was onder meer het stimuleren van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld door meer ruimte te bieden aan de recreatieve sector (als economische motor voor plattelandsgebieden). De nota is echter vervangen door de Nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, waarin deze ambitie minder scherp is geformuleerd.

3.2 Provincie

In de concept omgevingsvisie van de provincie Gelderland is aandacht voor de vrijetijdseconomie. Tot de opgaven benoemt de provincie het voorzien in een kwalitatieve en kwantitatieve behoefte voor vrijetijdsbesteding in Gelderland en een verhoging van de kwaliteit van het toeristisch product. Daarmee wordt een positieve bijdrage van de vrijetijdseconomie aan de werkgelegenheid en het inkomen van de mensen in Gelderland gegeven. Tevens is aandacht voor het vermarkten van cultuurhistorie voor de vrijetijdseconomie en bijdrage die de sector kan hebben als economische drager op het platteland.

Om dit te bereiken moet de kwaliteit van het toeristisch product omhoog. De provincie wil het bedrijfsleven ondersteunen bij het verbeteren van die kwaliteit. Dit vereist fysieke ruimte, terwijl de kwaliteit en gebruik van het huidige aanbod afnemen. Hier zit spanning op. De verslechterde kwaliteit is in de loop der jaren ontstaan. Deze is niet op korte termijn te verhelpen. Aankopen van verpauperde terreinen door de provincie is geen optie. Daarmee is ook het groei en krimp beleid komen te vervallen. Bedrijven met ontwikkelambitie kunnen op steun van de provincie rekenen bij het verbeteren van de kwaliteit. Dit vraagt een goede afwegingen voor het bieden van ruimte voor ontwikkelingen in de sector waarbij een relatie wordt gelegd tussen de kwaliteit van 'nieuwe' ontwikkelingen en de kwaliteit van het bestaande.

Voorkeur gaat uit naar de doorontwikkeling van bestaande parken. Om de kwaliteit van het toeristisch product te behouden en vergoten is bedrijfsmatige exploitatie een voorwaarde. De bouw van solitaire recreatiewoningen is niet aan de orde. Permanente bewoning van recreatiewoningen is ongewenst en moet in het bestemmingsplan worden verboden. De provincie wil ruimte bieden aan vrijetijdseconomie, specifiek voor bedrijven met producten gericht op toeristische verhuur.

Aanvalsplan provincie

Als uitwerking van de lange termijn visie economie heeft de provincie voor de vrijetijdseconomie een concreet actieplan opgesteld. Doelstelling van dit plan is het versterken van de vrijetijdssector en ervoor zorgen dat de economische en sociale waarde wordt vergroot. Dit aanvalsplan sluit aan bij de ambities van deze notitie en zet in op het bieden van ruimte aan de sector.

Convenant Overheid – Toeristische sector Veluwe

De provincie, Veluwse gemeenten, Koninklijke Horeca Nederland, De Veluwse attracties en de Recron hebben in 2013 het convenant vrijetijdseconomie ondertekend. Door samenwerking wordt gestreefd naar kwaliteitsverbetering van het toeristische product en een adequate marketing en promotie van De Veluwe.

Groei- en krimp van verblijfsrecreatie op het Veluwemassief

Het Groei- en krimpscenario gaat uit van een betere ruimtelijke afstemming op het Veluwemassief ten aanzien van recreatie en natuur om zo een kwaliteitsslag voor beiden te kunnen maken. Hoofddlijn van dit scenario is enerzijds groei (ontwikkelingsmogelijkheden) toestaan aan recreatiebedrijven op vanuit natuuroverwegingen minder kwetsbare plekken en anderzijds krimp (saneren) van recreatiebedrijven, die vanuit natuuroverwegingen ongunstig gelegen zijn.

In de gemeente Apeldoorn liggen drie zoekgebieden recreatieclusters: Hoenderloo en Beekbergen-zuid en Beekbergen-zuidoost. Hiervoor zijn ontwikkelingsvisies opgesteld. Eind 2011 heeft de provincie Gelderland in het kader van groei & krimp een positief besluit genomen ten aanzien van uitbreidingsplannen van enkele Apeldoornse ondernemers.

3.3 Gemeente

De voormalige WOR bevatte de spelregels rondom het kampeerbeleid, zowel inhoudelijk als instrumenteel. Voorbeeld hiervan is de feitelijke opname van het aantal kampeerplekken per onderneming. Met het vervallen van de WOR dienen gemeenten over een eigen kampeerbeleid te beschikken. Met het verschijnen van deze notitie is daar invulling aan gegeven.

3.3.1.1 Structuurvisie Apeldoorn biedt ruimte

In de structuurvisie beschrijft de gemeente de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Apeldoorn. Het maatschappelijke en economische belang van de toeristische sector voor de gemeente Apeldoorn wordt hierin benadrukt. De structuurvisie zet in op vernieuwing en verbreding van het aanbod, versterking van de samenhang tussen aangeboden voorzieningen en verruiming van de toegankelijkheid van De Veluwe voor toeristen en recreanten. Voorliggende notitie bevat handvatten om invulling te geven aan deze ambitie.

3.3.1.2 SEBA

De economische koers en ambities van Apeldoorn zijn vastgelegd in de Strategische Economische Beleidsvisie Apeldoorn (SEBA) 2000-2020. Deze beleidsvisie is in 2001 door de gemeenteraad vastgesteld en vormt het kader waar concrete projecten en nieuwe initiatieven aan worden getoetst. Apeldoorn kiest ervoor zich te ontwikkelen als een stad met een brede economische basis en een evenwichtig opgebouwde werkgelegenheid. Dit betekent dat Apeldoorn wil beschikken over voldoende en gevarieerde locaties voor bedrijven, kantoren, detailhandel, toerisme/recreatie en leisurevoorzieningen. Daarnaast is een goed opgeleide beroepsbevolking en een innovatief bedrijfsleven eveneens van groot belang. In verschillende gemeentelijke en regionale programma's worden de SEBA uitgangspunten uitgevoerd. Voor een aantal uitvoeringstrajecten wordt daarbij nauw samengewerkt met externe partners zoals (regionaal) bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties etc.

3.3.2 Clustervisies verblijfsrecreatie

Ten tijde van de eerste tender Groei en Krimp is voor Hoenderloo en Beekbergen clustervisies verblijfsrecreatie opgesteld. Hierin zijn economische ontwikkelingsrichtingen geschetst voor de recreatiesector die bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit in dit gebied. In de clustervisie is tevens op kaartbeeld aangegeven waar in Hoenderloo en Beekbergen ruimte is voor uitbreiding van recreatiegebieden.

Naast kaders zijn er ook andere relevante documenten van de gemeente. Zo heeft de gemeente in 2011 het Groot Apeldoorns landschapskookboek opgesteld. Dit document (= geen formeel beleidskader) biedt inzicht in de opbouw van het Apeldoornse landschap. De ligging in vaak een natuurlijke setting vraagt vaak om zorgvuldige aanpak wanneer er sprake is van ruimtelijk economische ontwikkelingen als functieverandering van agrarische bedrijven en schaalvergroting van recreatiebedrijven. Voor initiatiefnemers bevat het kookboek aanbevelingen, suggesties en ideeën aan om tot mooie oplossingen te komen.

4 Speelruimte

In hoofdstuk 2 en 3 van deze notitie is een analyse gemaakt van de verblijfsrecreatie in de gemeente Apeldoorn. Tevens is aan de hand van onderzoeksgegevens en gesprekken met ondernemers en belangenvertegenwoordigers beschreven hoe de sector zich heeft en gaat ontwikkelen. Deze informatie en analyse dienen als basis voor de in dit hoofdstuk benoemde contouren waarlangs de verschillende vormen van verblijfsrecreatie zich kunnen gaan ontwikkelen. Er is daarbij een verdeling gemaakt naar drie typen verblijfsrecreatie, te weten kampeerterreinen, recreatieparken en overige verblijfsvormen.

Per type verblijfsrecreatie is onder uitgangspunten aangegeven om welke vorm van verblijfsrecreatie het gaat en wat het vertrekpunt is. Vervolgens is voor elke vorm van verblijfsrecreatie aangegeven welke keuzes worden gemaakt, en waarin nieuwe keuzes zich onderscheiden van de bestaande situatie.

Inzet van de nota is het bieden van meer flexibiliteit. Dit vraagt om een bredere ruimtelijke afweging waarmee plannen uiteindelijk ook planologisch juridisch vertaald kunnen worden. Dat houdt onder andere in dat de uitvoerbaarheid van het initiatieven aangetoond moeten worden (bijv. toetsen aan natuurwetgeving, milieuregels). Het aantonen van die uitvoerbaarheid kan door middel van onderzoek (bijv. ecologisch, geluid) en ligt primair bij de initiatiefnemer (in deze de recreatieondernemer).

4.1 Kampeerterreinen

4.1.1 Uitgangspunten

De kampeerterreinen hebben betrekking op de reguliere campings. Veel campings zijn in de loop der jaren gegroeid van eenvoudige terreinen voor tenten tot in sommige gevallen moderne recreatieparken met een gevarieerd kampeeraanbod en centrumvoorzieningen. Met de ontwikkeling naar een mix van verblijfsvormen is ingespeeld op veranderende wensen van de consument en is dit veelal de basis om een gezonde bedrijfsvoering te realiseren.

Binnen de reguliere kampeerterreinen kan onderscheidt worden gemaakt naar gemende en niet-gemengde kampeerterreinen. In Apeldoorn valt het merendeel van de campings onder de gemengde kampeerterreinen. Op gemengde terreinen is een mix van onder meer standplaatsen voor kampeermiddelen, stacaravans en trekkershutten, aangevuld met voorzieningen. Niet-gemengde kampeerterreinen bevatten uitsluitend seizoensplaatsen voor toeristisch kamperen, het aantal ondernemingen met niet gemengde kampeerterreinen is beperkt.

Ten tijde van de WOR was in de Kampeer Exploitatie Vergunning opgenomen het maximaal aantal en soort standplaatsen (toeristisch/jaarplaats/stacaravans) per camping. Uitgangspunt is het bieden van ontwikkelingsruimte aan ondernemers

zodat ingespeeld kan worden op ontwikkelingen in de sector. Het maximaal aantal en soort standplaatsen is niet meer gelimiteerd. Standplaatsen worden over het algemeen eerder groter dan kleiner waardoor het niet de verwachting is dat er een sterke vorm van intensivering op terreinen gaat plaatsvinden. Daarnaast is de keuze voor het aantal plaatsen een overweging die door ondernemers wordt gemaakt. In lijn met voorgaande is het niet in het belang van ondernemers dat terreinen sterk worden geïntensiveerd.

De maatvoering van stacaravans bedraagt maximaal 55 m². Landelijk is een maatvoering van 70 m² gangbaar. Om in te kunnen spelen op de behoefte voor schaalvergroting biedt de notitie gedoseerd ruimte voor schaalvergroting. Leidend is dat recreatieve bedrijven, met producten gericht op bedrijfsmatige verhuur ruimte moeten krijgen mee te bewegen op marktrends. Ten aanzien van bedrijven met permanente bewoning is terughoudendheid op zijn plek. Deze bedrijven hebben vrijwel geen positieve bijdrage aan het toeristisch product. Via een afwijkingsbevoegdheid (met vergunning) wordt het mogelijk gemaakt ruimte te bieden aan schaalvergroting van stacaravans van 55 m² naar 70 m².

De volgende toetsstenen voor verruiming van de omvang van stacaravans dienen als uitgangspunt:

- Bedrijfsmatige noodzaak
- Goede ruimtelijke ordening/ inrichtingsplan / bebouwingspercentage
- Uitsluitend o.b.v. bedrijfsmatige exploitatie (voor toeristische verhuur)
- Permanente bewoning uitgesloten
- Uitsluitend enkellaags

Het kleinschalig kamperen in Nederland is ontstaan als "kamperen bij de boer". Het ging veelal om grasland grenzend aan een (voormalig) boerenbedrijf, waarop een beperkt aantal toeristische plekken voor toercaravans of tenten aanwezig zijn. In de loop der jaren is het begrip kamperen bij de boer bij sommige gemeenten verruimd naar kleinschalig kamperen, aangezien op meer plaatsen dergelijke kampeermogelijkheden worden aangeboden dan alleen bij actieve boerenbedrijven.

Kleinschalig kamperen is een aparte categorie ten opzichte van de reguliere kampeerterreinen. Uitgangspunt is dat het gaat om neveninkomsten voor de exploitant in plaats van een hoofdberoep en daarmee ook gekoppeld is aan het hoofdgebouw. Daarmee onderscheidt deze vorm van kampeerterrein zich van andere kampeerterreinen, zowel in aantal standplaatsen, openingstijden als de mogelijkheid voor aanvullende voorzieningen op terrein (zie ook bijlage 4).

Uitbreiding en nieuwvestiging van (kleinschalige) kampeerbedrijven is niet overal mogelijk. Dit vanwege geldende kaders zoals Natura 2000 en EHS gebieden. Ontwikkeling van (kleinschalige) kampeerbedrijven is mogelijk in ja-mits zones (zie kaartbeelden en andere beschrijving in bijlage 3). De voorwaarden waaraan voldaan moet worden zijn opgenomen in bestemmingsplannen. In de nee tenzij zone is uitbreiding/nieuwvestiging uitgesloten, dit zijn de Natura 2000 en EHS gebieden en de aangewezen enk gebieden. In bijlage 3 is aangegeven welke voorwaarden gelden om aan "tenzij" te voldoen. Bijvoorbeeld wanneer er grote natuurlijke en/of landschappelijke meerwaarde wordt bereikt.

Tot op heden is kleinschalig kamperen gekoppeld aan agrarische bedrijven en is het maximale aantal kampeerplaats per bedrijf 15. Voorgesteld wordt de koppeling met agrarische bedrijven los te laten, vestiging bij woningen wordt nu dus ook mogelijk. Het aantal kampeerplaatsen wordt verruimd naar maximaal 25 (huidig aantal is te beperkt voor goede bedrijfsvoering 25 kampeerplaatsen is in aansluiting met beleid in andere (Gelderse) gemeenten). Met dit aantal behoudt het zijn kleinschalige karakter die past bij deze vorm van kamperen. Wanneer dit aantal groter wordt neemt het

ruimtebeslag toe en wordt het onderscheid met reguliere kampeerterreinen onduidelijk. Daarnaast blijft kleinschalig kamperen beschouwd als nevenactiviteit.

4.1.1.1 Keuzes kampeerterreinen (regulier, zelfstandig)

Was	Wordt
<ul style="list-style-type: none"> In bestemmingsplannen is de maximum capaciteit voor bestaande bedrijven vergund Uitwisseling stacaravans voor kampeerplaatsen was op basis van KEV reeds mogelijk (verhouding 2 staat 1) 	<ul style="list-style-type: none"> Ondernemers mogelijkheid bieden aantal standplaatsen zelf te bepalen (ondernemers overhandigen inrichtingsplan aan gemeente waar aandacht is voor landschappelijke inpassing). Ruimte wordt geboden voor zover een goede ruimtelijke ordening (wat meer is dan alleen een goede landschappelijke inpassing) dat toelaat. Ondernemers krijgen de mogelijkheid toeristische plaatsen in te wisselen voor plekken met stacaravans/chalets Vasthouden aan ruimtelijke zonering (zie bijlage 3)
<ul style="list-style-type: none"> Permanente bewoning van kampeermiddelen en stacaravans is niet toegestaan, er is dan sprake van strijdig gebruik. 	<ul style="list-style-type: none"> Permanente bewoning van kampeermiddelen en stacaravans is niet toegestaan, er is dan sprake van strijdig gebruik.
<ul style="list-style-type: none"> Maximum omvang stacaravan 55 m² In bestemmingsplannen zijn richtlijnen met betrekking tot de maatvoering opgenomen waaraan stacaravans en trekkershutten moeten voldoen. (zie bijlage 4). 	<ul style="list-style-type: none"> Verruiming maatvoering van stacaravans van 55 m² naar 70 m² via een afwijkingsbevoegdheid (met vergunning). Uitgangspunten waaraan getoetst wordt zijn elementen als goede ruimtelijke ordening, uitsluitend obv bedrijfsmatige exploitatie en voor de toeristische verhuur, bedrijfsmatige noodzaak, geen permanente bewoning, inrichtingsplan, enkellaags. De provincie zet het groei en krimp beleid niet door. Het beleid was primair gericht op uitbreiding van de bestaande bedrijven. Nieuw vestiging van bestaande bedrijven moet op voorhand niet worden uitgesloten, maar per initiatief worden afgewogen. Ditzelfde geldt voor uitbreiding van bestaande ondernemers. Het heeft de voorkeur nieuwe initiatieven te clusteren binnen de aangewezen groeiclusters voor toeristisch recreatieve voorzieningen in de gemeente Apeldoorn. Ontwikkelen van bestaande terreinen en gebouwen verdient de voorkeur boven nieuwbouw. Daarbij heeft het de sterke voorkeur meer productvariatie en de kwaliteit van het productaanbod te versterken en niet meer van hetzelfde na te streven. Bijvoorbeeld in combinatie met een saneringsopgave elders in de gemeente. Nieuwe producten worden ten behoeve van de toeristische verhuur in de markt gezet.

4.1.2 Keuzes kleinschalig kamperen (als nevenactiviteit)

Was	Wordt
<ul style="list-style-type: none"> Kleinschalig kamperen is onder voorwaarden bij afwijking van het bestemmingsplan toegestaan. Voorwaarden is onder andere dat er geen sprake is van onevenredige aantasting van waarden als natuurgebieden, waardevolle landschappen, beschermde dorpsgezichten, de enken, beken en beekdalen en belemmeringen van omliggende functies (zie bijlage 3). Bij aanvraag tot afwijking wordt tevens getoetst aan actuele beleidskaders, waaronder deze notitie. 	<ul style="list-style-type: none"> Kleinschalig kamperen is onder voorwaarden bij afwijking van het bestemmingsplan toegestaan. Voorwaarden is onder andere dat er geen sprake is van onevenredige aantasting van waarden als natuurgebieden, waardevolle landschappen, beschermde dorpsgezichten, de enken, beken en beekdalen en belemmeringen van omliggende functies (zie bijlage 3). Bij aanvraag tot afwijking wordt tevens getoetst aan actuele beleidskaders, waaronder deze notitie. Onderscheid tussen burger of boer vervalt. Koppeling aan een agrarisch bedrijf wordt hiermee losgelaten. Kleinschalig kamperen blijft gekoppeld aan de hoofdfunctie (wonen, bedrijf). De bestaande afwijkingsbevoegdheid met voorwaarden, zoals hierboven aangegeven blijft in stand

Was	Wordt
<ul style="list-style-type: none"> Mogelijkheid voor kleinschalig kamperen is gekoppeld aan hoofdfunctie agrarisch bedrijf 	<ul style="list-style-type: none"> Onderscheid tussen burger of boer vervalt. Koppeling aan een agrarisch bedrijf wordt hiermee losgelaten. Kleinschalig kamperen blijft gekoppeld aan de hoofdfunctie (wonen, bedrijf). De bestaande afwijkingsbevoegdheid met voorwaarden, zoals hierboven aangegeven blijft in stand
<ul style="list-style-type: none"> Bovengrens voor het aantal standplaatsen in 15 	<ul style="list-style-type: none"> Bovengrens voor het kleinschalig kamperen is 25 (was 15) standplaatsen Vasthouden aan ruimtelijke zonering (zie bijlage 3)

4.2 Recreatieparken

4.2.1 Uitgangspunten

Recreatiewoningen vielen niet onder de Wet op de Openluchtrecreatie. Het is wel een vorm van verblijfsrecreatie en valt derhalve wel in de scope van deze notitie. Binnen de gemeentegrenzen van Apeldoorn zijn meerdere grote recreatieparken gelegen, waaronder drie van Landal. Deze zijn van groot belang voor de lokale economie en het imago van Apeldoorn.

In bestemmingsplannen is het maximum aantal recreatiebungalows per terrein opgenomen. Om de kwaliteit van het toeristisch product te behouden en te vergroten is bedrijfsmatige exploitatie een voorwaarde stelt de provincie. Dit onderschrijven wij.

In overeenstemming met de stacaravans bestaat ook voor recreatiebungalows de behoefte om de huidige maatvoering te verruimen. Veranderende wensen van de consument (meer luxe, groepsaccommodaties, driegeratie woningen) zijn voor parken aanleiding het aanbod grondig te upgraden en een deel van de recreatiewoningen te vergroten en een enkele groepsaccommodatie toe te voegen. Huidige regelgeving belet ondernemingen nu de gewenste stap voorwaarts te maken. Uitgangspunt is ondernemers deze flexibiliteit te bieden en daarvoor aansluiting te zoeken bij bestaande richtlijnen van de provincie. Ondernemers worden daarbij uitgedaagd om in de gedachte van het landschaps kookboek ook te zorgen voor een goede ruimtelijke kwaliteit. Ontwikkelen van bestaande terreinen en gebouwen verdient de voorkeur boven nieuwbouw.

4.2.2 Keuzes recreatieparken

Was	Wordt
In het bestemmingsplan is per onderneming het aantal woningen aangegeven, dit aantal geldt als maximum.	In het bestemmingsplan is per onderneming het aantal woningen aangegeven, dit aantal als maximum handhaven (vestiging stacaravans is niet toegestaan).
In bestemmingsplan zijn bouwregels opgenomen voor recreatiewoningen	In bestemmingsplannen zijn bouwregels opgenomen voor recreatiewoningen, deze sluiten aan bij de ruimtelijke verordening. Met een bestemmingsplanherziening, bij voorkeur in het kader van een nieuw bestemmingsplan op gebiedsniveau, kan het oppervlak en inhoud van een recreatiewoning uitsluitend ten behoeve van de toeristische verhuur met bijbehorende bouwwerken worden vergroot, indien wordt aangetoond dat er vanuit de toeristische markt behoefte bestaat aan grotere maatvoering op betreffende locatie en indien voldaan wordt aan een goede ruimtelijke ordening. Voorstel is dit oppervlak tot maximaal 150 m ² en 600 m ³ te vergroten, eventueel inclusief onderkeldering (zie bijlage 4), bedrijven hebben met deze nieuwe maatvoering voldoende ruimte om invulling te geven aan veranderende marktomstandigheden en consumentenvoorkeuren.
Permanente bewoning op recreatieparken is niet toegestaan	Permanente bewoning op recreatieparken is niet toegestaan, bedrijven dienen bedrijfsmatig te worden geëxploiteerd.

4.3 Overige verblijfsvormen

4.3.1 Uitgangspunten

Naast voornoemde kampeermogelijkheden zijn er andere vormen van kamperen aan te wijzen. Vaak zijn deze in omvang kleiner en heel specifiek van aard. Voorbeelden zijn kamperen op eigen terrein en kamperen op Gereguleerde Overnachtings Plaatsten (GOP) en bed & breakfast (B&B). Deze overige verblijfsvormen waren geen onderdeel van de WOR.

Voor groepen is het mogelijk om incidenteel te kamperen. Het gaat hier om activiteiten gekoppeld van het tijdelijke kampeerterrein aan een evenement van sociale, sportieve, culturele, educatieve of wetenschappelijke aard. Voorheen was in de WOR een ontheffingsregeling opgenomen voor uitvoer van deze activiteiten.

Na het wegvallen van de WOR is aansluiting gezocht bij geldende kaders, in dit geval het bestemmingsplan. Tijdelijk kamperen is planologisch relevant indien het meerdaags is (inclusief opbouw en afbraak), het van enige importantie is (bepaald door bezoekers en/of deelnemers) en het met enige regelmaat plaats heeft. Wanneer dit aan de orde is een aanduiding opnemen in bestemmingsplan (met vermelding frequentie en duur), mits dit past binnen de voorwaarden die een goede ruimtelijke ordening stelt.

Specifiek onder groepskamperen vallen ook de Apeldoornse scoutinggroepen. Kamperen is (uitsluitend) toegestaan op plekken die daarvoor in bestemmingsplannen positief zijn bestemd. Scoutingkamperen op eigenterrein is een goed gebruik. Tegen deze achtergrond specifiek voor de scoutingterreinen in Apeldoorn ten tijde van herziening van geldende bestemmingsplan een regeling op nemen waarmee groepskamperen voor eigen gebruik rondom de locatie mogelijk wordt gemaakt (met vermelding frequentie en duur), mits dit past binnen de voorwaarden die een goede ruimtelijke ordening stelt.

Vanuit de groep campergebruikers is er een toenemende vraag naar GOP's. Vaak gaat het hier om (parkeer)plaatsen binnen de bebouwde kom met of zonder (toilet) voorzieningen, bedoeld voor kampeerauto's. Door de eigenschappen van het gebruik: het hele jaar door, korte verblijfsduur, laat komen en vroeg weer weg, vinden veel campereigenaren een camping niet een geschikte locatie. Deze vorm van kamperen ontbreekt in het kampeeraanbod van de gemeente. Op het parkeerterrein bij Malkenschoten is een beperkt aantal overnachtingplaatsen gerealiseerd (is onderdeel van bestemmingsplan Malkenschoten). Daarmee wordt ingespeeld op de veranderende consumentenbehoefte en het streven naar verdere differentiatie van het kampeeraanbod. Eventuele uitbreiding van het aantal GOP's in de gemeente zou op voorhand niet moeten worden uitgesloten en per individueel geval worden afgewogen.

Bij de overweging voor mogelijke uitbreiding van het campeeraanbod is het aan te bevelen rekening te houden met bestaande bedrijvigheid. Bestaande ondernemers, bijvoorbeeld gelegen in de directe nabijheid van de stad kunnen een plek bieden voor campergebruikers. In dat geval wordt het toeristisch product binnen de bestaande structuren versterkt.

In voornamelijk het buitengebied, omgeving Uddel zijn vrijgekomen agrarische gebouwen een goede locatie voor kleinschalige recreatievoorzieningen. Toerisme en recreatie zijn kunnen voor het buitengebied worden gezien als de motor om de vitaliteit van het platteland te versterken. Richtinggevende kaders, buiten bestaande milieuwetgeving en bestemmingsplanregels hieromtrent ontbrak. Nieuwbouw van kleinschalige recreatieverblijven, denk aan hotelhuisjes bij een woning is op basis van bestaande regelgeving niet mogelijk. In deze notitie zijn voorstellen gedaan om kaders hiervoor te verruimen, zodat nieuwe initiatieven, tegen de achtergrond van vitaliteitversterking van het platteland gehonoreerd kunnen worden. Van belang in deze is de relatie met de geurwetgeving, deze vormen van functieveranderingen mogen niet belemmerend zijn voor bestaande agrarische bedrijven. In de voorstellen is daarmee rekening gehouden door kaders aan te geven omtrent oppervlak, aantal eenheden, aantal overnachtingen.

Bed & breakfast is een kleinschalige accommodatie gericht op korte overnachtingen, over het algemeen gevestigd in een woning en gerund door de hoofdbewoner van het betreffende huis. Deze kleinschalige voorzieningen zijn een mooie aanvulling op de bestaande overnachtingaccommodaties in de gemeente. Vestiging van een bed & breakfast kan in het buitengebied, dorpskernen en het stedelijk gebied.

Bed & breakfast is en wordt tot dusver planologisch mogelijk gemaakt in bestemmingsplannen voor het buitengebied. Dit type voorzieningen kan in het stedelijk gebied of dorpen ook prima gedijen. In het vastgestelde bestemmingsplan Wenum Wiesel en buitengebied is bed & breakfast bij recht mogelijk gemaakt in hoofdgebouwen en via een afwijkingsbevoegdheid in bijgebouwen.

4.3.2 Keuzes groepskamperen en evenementen

Was	Wordt
<ul style="list-style-type: none"> In de WOR was een ontheffingsmogelijkheid opgenomen voor groeps- en verenigingskamperen 	<ul style="list-style-type: none"> Bij herzieningen bestemmingsplannen regeling opnemen voor de twee scoutingterreinen waarmee scoutingkamperen voor eigen gebruik rondom de locatie mogelijk wordt gemaakt, mits passend binnen een goede ruimtelijke ordening Bij kamperen gerelateerd aan evenementen wordt aansluiting gezocht bij bestaande reglementen. Dit betekent: Grote evenementen: locatie, frequentie, soort & duur worden in bestemmingsplan opgenomen, mits passend binnen een goede ruimtelijke ordening. Als onderdeel hiervan kan passage over kamperen worden opgenomen Het houden van een evenement op een locatie met een maximum van 3 per jaar en een duur van ten hoogste 15 dagen (inclusief op-/afbouw) kan geregeld worden met buitenplanse WABO-ontheffing Zeer incidentele/kortdurende evenementen zijn zonder planologische regeling mogelijk.

4.3.3 Keuzes voor GOP's, kleinschalige verblijfsrecreatie buitengebied en bed & breakfast

GOP's

Was	Wordt
<ul style="list-style-type: none"> Inrichten GOP op de locatie Malkenschoten. Het bestemmingsplan voorziet middels een positieve aanduiding daar in. 	<ul style="list-style-type: none"> Op voorhand een aanvullende/uitbreiding bestaande GOP niet uitsluiten, maar per initiatief een passende afweging maken (o.b.v. gewenstheid en locatie, aansluiting zoeken bij bestaande bedrijvigheid).

Kleinschalige verblijfsrecreatie bij vrijgekomen agrarische gebouwen of als nevenactiviteit

Was	Wordt
<ul style="list-style-type: none"> Niet toegestaan 	<ul style="list-style-type: none"> Ten aanzien van verblijfsrecreatie bij vrijgekomen agrarische gebouwen of als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven is de intentie van de gemeente hieraan ruimte te bieden. Los van toeristisch recreatieve aspecten zijn in het buitengebied meerdere (economische) belangen die een rol spelen en daarmee samenhangend beleid. Bijvoorbeeld ten aanzien van milieu en geurcontouren. In bijlage 5 van is aangegeven binnen welke kaders ruimte kan worden geboden aan versterking toeristisch overnachtingfaciliteiten in het buitengebied.

Bed & breakfast

Was	Wordt
<ul style="list-style-type: none">Planologisch mogelijk gemaakt in bestemmingsplannen voor het buitengebied (bij recht mogelijk gemaakt in hoofdgebouwen en via een afwijkingsbevoegdheid in bijgebouwen)	<ul style="list-style-type: none">Planologisch mogelijk maken in (bij recht mogelijk gemaakt in hoofdgebouwen en via een afwijkingsbevoegdheid in bijgebouwen)

Bijlage 1: Overzicht beleidsdocumenten

Rijksbeleid

Intrekking WOR

De Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) is ingetrokken. Vanaf 1 januari 2008 dienen gemeenten over een eigen kampeerbeleid te beschikken. Bekeken moet worden, welke elementen van het kampeerbeleid een nieuwe aanpak vragen, zowel inhoudelijk als instrumenteel. Daarnaast is het besluit Hygiëne, gezondheid en veiligheid kampeerterreinen dat gekoppeld is aan de Wet openluchtrecreatie per 1 november 2005 ingetrokken.

Nota ruimte, 2006

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het kabinet scheidt ruimte voor ontwikkeling uitgaande van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet' en verschuift het accent van het stellen van ruimtelijke beperkingen naar het stimuleren van gewenste ontwikkelingen. De nota zet in op de recreatiesector als een economische drager van het platteland. Ook stimuleert zij de vergroting van de nevenactiviteiten op agrarische bedrijven.

Agenda voor een Vitaal platteland, 2004

Landbouw is niet meer de belangrijkste economische drager. Het platteland verandert van voedselproducent naar consumptieruimte, voor alle Nederlanders. Aan de agenda is een meerjarenprogramma gekoppeld, gericht op een leefbaar, vitaal en duurzaam platteland. Een van de acht genoemde doelen is recreatie. Recreatie zet in op een aantrekkelijk en toegankelijk platteland.

Wet geurhinder en veehouderij, 2007

De definitie van een object geurgevoelig is bepaald in artikel 1 van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Geurgevoelig object: gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of op een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt. Kampeerbedrijven (kleinschalig of regulier) zijn volgens de definitie geen geurgevoelige objecten. Dit betekent dat de aanwezigheid van agrarische bedrijven geen beperkingen hoeft op te leggen voor uitbreiding of nieuwverstiging van kampeerbedrijven en vice versa.

Natuurbeschermingswet (Natura 2000)

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden en heeft als doel het beschermen en in standhouden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden.

Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken (externe werking). Bij negatieve effecten is het nodig een vergunning aan te vragen op basis van een verslechterings- en verstoringstoets. Het uitvoeren van een passende beoordeling (uitgebreide effectenstudie, alternatievenonderzoek en

onderbouwing dwingende redenen van groot openbaar belang) is noodzakelijk wanneer de negatieve effecten (mogelijk significant zijn). De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten, waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt.

De aanwijzing van de "Veluwe" als Natura 2000-gebied bestaat uit een aanwijzing als Vogelrichtlijngebied en als Habitatrichtlijngebied. Tevens omvat het Natura 2000-gebied een (deel van) een Beschermd natuurmonument.

Provinciaal beleid

Streekplan Gelderland 2005, kansen voor de regio's

Met het Streekplan 'Gelderland 2005' kiest de provincie voor de versterking van de ruimtelijke kwaliteit in Gelderland. Op provinciaal niveau richt men zich op kenmerken en waarden die van provinciaal belang worden geacht. Deze kenmerken en waarden zijn: natuur en water in het 'groenblauw raamwerk', en ruimtelijke ontwikkelingen in het 'rode raamwerk' van stedelijke functies en infrastructuur. De rest van de provincie, het 'multifunctioneel gebied', wordt meer dan in het verleden het domein van de gemeenten. Zij werken daarvoor samen in regionaal verband. De bemoeienis van de provincie met dit multifunctioneel gebied is beperkt.

Recreatie en toerisme

Aangezien toeristische en recreatieve activiteiten in het algemeen sterk gebonden zijn aan landschappelijke kwaliteiten en specifieke gebiedskenmerken, dienen initiatieven voor toeristisch-recreatieve voorzieningen volgens het streekplan te worden beoordeeld op de mate van aansluiting bij de regionale gebiedskenmerken en hun bijdrage aan de kwaliteitsverbetering van het regionaal toeristisch-recreatieve product. Voor wat betreft verblijfsrecreatie wordt een onderscheid gemaakt in extensieve verblijfsrecreatie en intensieve verblijfsrecreatie.

Extensieve verblijfsrecreatie

Toeristische trends als natuurtoerisme, cultuurtoerisme en plattelandstoerisme kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan de leefbaarheid van het landelijk gebied en kunnen ook een nieuwe functie vormen voor vrijgekomen agrarische bedrijven. De provincie wil extensieve vormen van recreatie en toerisme dan ook stimuleren. Het is daarbij gewenst dat gemeenten aan functieverandering van vrijgekomen (agrarische) bebouwing in het buitengebied naar een extensieve recreatieve functie meewerken. De provincie verwacht van gemeenten, dat zij (de interpretatie van) wet- en regelgeving rondom extensieve vormen van plattelandstoerisme, zoals de gemeentelijke wet- en regelgeving die naar aanleiding van de afschaffing van de Wet op de Openluchtrecreatie en via de Stankwet, regionaal op elkaar afstemmen.

Intensieve verblijfsrecreatie

Het provinciaal ruimtelijk beleid is selectief en spitst zich toe op de tweeledige provinciale ruimtelijke hoofdstructuur, bestaande uit het groenblauwe raamwerk en het rode raamwerk. In het groenblauwe raamwerk ligt het beleidsaccent op het beschermen en versterken van aanwezige kwetsbare waarden en belangen. In het rode raamwerk ligt het accent op ontwikkelingsbeleid in de sfeer van stedelijke functies en intensieve land- en tuinbouwteelten. Naast deze twee raamwerken zijn multifunctionele gebieden onderscheiden. Vooral voor deze gebieden is het provinciale beleid globaal en beperkt.

Gezien de bijzondere kenmerken en waarden in het groenblauwe raamwerk, geldt een restrictief beleid ten aanzien van uitbreiding van intensieve recreatieve en toeristische voorzieningen. Intensivering van ruimtegebruik ('inbreiding') binnen bestaande (dag-)recreatieve bestemmingen heeft de voorkeur boven uitbreiding.

De gronden van de Veluwe, het Woudhuis en het Beekbergse Woud liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Binnen de EHS geldt de zogenaamde 'nee-tenzij'-benadering. Dit houdt in, dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In de EHS wordt bij een eventuele toename van het ruimtebeslag van intensieve recreatieve voorzieningen uitgegaan van compensatie naar omvang areaal en kwaliteit van de natuurwaarden.

Als uitgangspunt voor het multifunctioneel gebied geldt, dat initiatieven voor intensieve vormen van recreatie en toerisme in beginsel mogelijk zijn. Het is daarbij van belang, dat gemeenten de verkeersafwikkeling en de mate van (boven)lokale uitstraling op mens en milieu in ogenschouw nemen. Voorkomen moet worden, dat nieuwe initiatieven onoverkomelijke belemmeringen opwerpen voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven in de directe omgeving. Daarnaast dient de relatie te worden gelegd met de omgevingskenmerken en de bijdrage aan het regionaal toeristisch-recreatieve product.

Recreatiewoningen & stacaravans

Terreinen met recreatiewoningen dienen, gezien hun aard en functie, een aan de omgeving aangepast karakter te hebben. Om dit te waarborgen zijn richtlijnen ten aanzien van oppervlakte en bouwvolume gesteld. Er wordt een maximummaat toegestaan van 75 m² en 300 m³ (inclusief berging en kelder). Uitbreidingen of nieuwvestiging van terreinen voor recreatiewoningen of stacaravans kunnen alleen worden toegestaan, indien er sprake is van een bedrijfsmatig geëxploiteerd terrein, vastgelegd in het bestemmingsplan. Hieronder wordt verstaan "het via een bedrijf, stichting of andere rechtspersoon voeren van een zodanig beheer/exploitatie, dat in de logiesverblijven daadwerkelijk recreatieve (nacht)verblijfsmogelijkheden worden geboden". Aan de bouw van solitaire recreatiewoningen wordt geen medewerking verleend.

Voor recreatiewoningen geldt als nadere eis dat deze slechts mogen worden opgericht en gebruikt voor de verhuur ten behoeve van wisselend gebruik. Bij nieuwe initiatieven voor complexen van recreatiewoningen dienen eerst bestaande planologische restcapaciteiten binnen de regio te worden betrokken, alvorens nieuwvestiging of uitbreiding aan de orde is. Stacaravans die groter zijn dan 55 m² (inclusief bijgebouwen en overkappingen) worden, voor wat betreft handhaving, beschouwd als zijnde recreatiebungalows. Dientengevolge is het handhavingsbeleid voor recreatiewoningen van toepassing. Onrechtmatig gebruik van recreatieverblijven, voor onder meer permanente bewoning is ongewenst. De primaire verantwoordelijkheid bij het voorkomen en bestrijden hiervan ligt bij de gemeenten.

Groei- en krimp van verblijfsrecreatie op het Veluwemassief

Het Groei- en krimpscenario gaat uit van een betere ruimtelijke afstemming op het Veluwemassief ten aanzien van recreatie en natuur om zo een kwaliteitsslag voor beiden te kunnen maken. Hoofdpijn van dit scenario is enerzijds groei (ontwikkelingsmogelijkheden) toestaan aan recreatiebedrijven op vanuit natuuroverwegingen minder kwetsbare plekken en anderzijds krimp (saneren) van recreatiebedrijven, die vanuit natuuroverwegingen ongunstig gelegen zijn. Het groei en krimpscenario gaat uit van de volgende inhoudelijke hoofdlijnen:

- Groei en krimp houden elkaar in evenwicht;
- Groei vindt plaats binnen de aangewezen zoekgebieden voor recreatieclusters van bedrijven;
- Voorwaarde is dat de betreffende uitbreiding past in de ontwikkelingsvisie voor het gehele zoekgebied;
- Groei wordt ingezet voor toeristische verblijfsrecreatie onder bedrijfsmatige exploitatie van terreinen;
- Terreinen waar permanente bewoning plaatsvindt, worden uitgesloten van groei;
- Krimp wordt in eerste instantie gezocht in de in het scenario aangegeven solitaire bedrijven (voorbeelden hiervan in Apeldoorn zijn Groot Panorama en Gerritsfles);
- Krimp vindt plaats hetzij via sanering van bedrijven, hetzij via uitplaatsing naar de aan de Veluwe grenzende gebieden;

In het kader van het Groei- en krimpscenario is sprake van een specifieke toepassing van het regime van bos- en natuurcompensatie (100% in plaats van de gebruikelijke 120, 130 of 140%).

In de gemeente Apeldoorn liggen drie zoekgebieden recreatieclusters: Hoenderloo en Beekbergen-zuid en Beekbergen-zuidoost. Hiervoor zijn ontwikkelingsvisies opgesteld.

'Mooi dichtbij', Uitwerkingsnota Recreatie en toerisme Gelderland, 2003

"Mooi dichtbij" vormt de uitwerking van de paragraaf recreatie en toerisme uit het provinciaal Sociaal Economisch Beleidsplan "Trekkracht" 2001-2006. De provincie zet in op vier toeristisch-recreatieve thema's, te weten kwaliteitsverbetering, plattelandstoerisme, cultuurtoerisme en basisvoorzieningen en infrastructuur. Voor wat betreft verblijfsrecreatie zijn met name de eerste drie thema's van belang. Kwaliteitsverbetering kan onder andere worden nagestreefd door innovatie, een gezonde balans tussen economie en natuur en door kwaliteit van het ondernemerschap.

Bij de verdere ontwikkeling van plattelandstoerisme dient ernaar gestreefd te worden dat het karakter van het landelijk gebied, als het gaat om rust, ruimte en kleinschaligheid, behouden blijft, dat de eigen identiteit van een regio benut wordt en dat plattelandstoeristische bedrijven een bijdrage leveren aan de economie van het landelijk gebied. Voor wat betreft cultuurtoerisme geldt dat de provincie het aanbod van karakteristieke hoogwaardige kleinschalige logiesaccommodaties in Gelderland, zogenaamde erfgoedlogies, stimuleren. Bij de genoemde thema's wordt ingezet op positionering en profilering van regio's als vakantiebestemmingen met onderscheidende imago's.

Veluwe 2010, een kwaliteitsimpuls, 2000

Het beleidsplan mobiliseert alle betrokkenen om de Veluwe gezamenlijk een kwaliteitsimpuls te geven. De samenwerkende partners zijn, naast de provincie Gelderland, onder andere zes rijks-departementen, achttien gemeenten, terreinbeheerders, recreatieorganisaties, landbouwers, waterschap-pen en bedrijfsleven. Zij zijn verenigd in de Veluwecommissie en maken samen plannen voor de Veluwe. Veluwe 2010 is een beleidsprogramma met 48 projecten. Op sommige onderdelen hangt Veluwe 2010 nauw samen met het Reconstructieplan Veluwe.

Voor Veluwe 2010 zijn tien doelen opgesteld:

Een duurzame evenwichtige ontwikkeling van ecologie en economie.

Het Centraal Veluws Natuurgebied ontwikkelen tot een groot aaneengesloten natuur, cultuur en boslandschap met zo min mogelijk barrières voor mens en dier.

Beschermen en versterken van biodiversiteit, rust, ruimte en een hoge kwaliteit milieu en water.

Aanbieden van uitstekende, moderne recreatievoorzieningen.

Passeerbaar maken van hoofdwegen en verminderen van verkeer op binnenwegen.

Een versterkte samenhang realiseren tussen het Centraal Veluws Natuurmassief en de omgeving door de ontwikkeling van ecologische poorten naar de uiterwaarden, beekdalen en kwelgebieden.

Grote delen van de Veluwe zo beheren dat houtproductie, natuur en belevingswaarde samengaan. Elders op de Veluwe is er ruimte voor grote spontane natuurboslandschappen.

De landbouw vooral ontwikkelen op grondgebonden bedrijven, met kansen voor agrotourisme, agrarisch natuurbeheer, biologische landbouw en Veluwse streekproducten.

Een stevige bescherming van natuur, landschap en cultuurwaarden, zodat de Veluwe ook voor komende generaties een gebied is voor rust, verwondering en inspiratie.

De kwaliteitsslag op de Veluwe realiseren vanuit een maximale samenwerking van alle partners op de Veluwe.

Dynamiek en vernieuwing op de Veluwe, Reconstructieplan Veluwe, 2005

In Gelderland zijn reconstructieplannen gemaakt voor de Achterhoek, de Gelderse Vallei en de Veluwe. Aanleiding voor de reconstructieplannen was dat er een oplossing moest komen voor de problematiek dat in (intensieve) landbouwgebieden de functies wonen, werken, recreatie, natuur en landschap elkaar te vaak in de weg zitten. Met als gevolg dat economisch belangrijke sectoren als landbouw en recreatie zich onvoldoende kunnen ontwikkelen, terwijl ook de kwaliteit van natuur, landschap, waterbeheer en waterkwaliteit, cultuurhistorie, milieukwaliteit en leefbaarheid onvoldoende verbetert. Om deze gestapelde problematiek op een samenhangende manier aan te pakken heeft het Rijk na de varkenspest-epidemie van 1997 de Reconstructiewet in het leven geroepen met als doel niet alleen een oplossing te zoeken voor de intensieve veehouderij door concentratie van intensieve veeteelt in aparte gebieden, maar ook het realiseren van een vitaal platteland. In de komende twaalf jaar zal het reconstructieplan worden uitgevoerd.

Een van opgaven binnen het beleid is een kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme. Belangrijk hierbij is de aanpak van de Groei- en Krimpstrategie. In het plan worden daartoe onder meer zoekgebieden voor verblijfsrecreatie buiten het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) aangewezen die zijn bedoeld voor nieuwvestiging bij uitplaatsing van intensieve verblijfsrecreatiebedrijven uit het Krimpgebied als ook voor autonome ontwikkeling in de sector. In het Krimpgebied is nieuwvestiging, uitbreiding en hervestiging van verblijfsrecreatie niet mogelijk. Het beleid zet hier in op extensivering, sanering of eventueel verplaatsing van verblijfsrecreatie, waarbij de krimp op basis van vrijwilligheid zal plaatsvinden. Voor de groei van verblijfsrecreatie op het CVN zijn eveneens zoekgebieden aangewezen. In de gemeente Apeldoorn betreft het Hoenderloo en Beekbergen-oost en Beekbergen-west.

Gemeentelijk beleid

Ontmoeten in Apeldoorn, uitvoeringskaders toerisme en recreatie 2004-2007, 2004

Ten aanzien van campings worden in het plan de volgende kaders aangegeven. Via bestemmingsplannen uitbreidingsruimte geven aan een aantal recreatiebedrijven in de clusters Hoenderloo en Beekbergen volgens het Groei en Krimp model. De groei van de bedrijven moet de diversiteit en kwaliteit van het aanbod vergroten. Daarnaast streven naar minder vaste standplaatsen ten gunste van toeristische plaatsen. Dit is wenselijk qua uitstraling, dynamiek en bestedingen. Tenslotte wordt ingezet op het continueren van de terugdringing van permanente bewoning.

Nota Verblijfsrecreatie, 1989

Doelstellingen voor het verblijfsrecreatieve beleid zijn onder meer:

realiseren van een gevarieerd aanbod aan verblijfsvoorzieningen voor een breed publiek

bij het ontwikkelen van het beleid met betrekking tot de omvang, diversiteit en kwaliteit van de verblijfsrecreatie ligt het accent op innovatie en renovatie van de bestaande recreatiebedrijven

aan ondernemers wordt daartoe binnen de te stellen kaders en voorwaarden ruimte geboden.

In de nota worden bovendien uiteenlopende beleidskeuzes voor verschillende kampeervormen beschreven.

Beleidskaart "Zonering Kamperen bij de Boer", 1993

Bij de beoordeling van verzoeken om vestiging van een kleinschalig kampeerterrein wordt de kaart "Zonering Kamperen bij de Boer" gehanteerd. Deze kaart dateert uit 1993 en is destijds in overleg met een groot aantal vakdisciplines opgesteld. De toenmalige Kampeerwet voorzag in het zogenaamde "kamperen bij de boer", waarbij uitsluitend bij bestaande agrarische bedrijven een kleinschalig kampeerterrein als nevenactiviteit was toegestaan. Met de inwerkingtreding van de WOR is deze systematiek losgelaten en is gekozen voor een systeem waarbij van doorslaggevend belang is dat het bestemmingsplan zich niet verzet tegen de betreffende ontwikkeling. Daarbij is het niet langer van belang of op het perceel tevens sprake is van agrarische activiteiten. Met de invoering van de WOR heeft het college destijds haar beleid heroverwogen en besloten kleinschalig kamperen tevens toe te staan als nevenactiviteit bij voormalige agrarische complexen. De gebiedsindeling is destijds beperkt aangepast. Voor diverse gebieden zijn maximale aantallen kampeerterreinen aangegeven.

Beleidsregel "Beperking maximaal toegestane oppervlakte stacaravans", 2002

In deze beleidsregel worden op basis van jurisprudentie de voorwaarden voor een niet bouwvergunningplichtige stacaravan hergedefinieerd. Uitgegaan wordt van een maximaal oppervlak van 55 m² en een maximale hoogte van 3,40 meter voor een stacaravan.

Clustervisies verblijfsrecreatie, Cluster Hoenderloo, Beekbergen-oost en Beekbergen-west, 2008.

In de clustervisies wordt vanuit de gevoeligheid van de natuur en de ruimtelijke kwaliteit van het gebied aangegeven waar de ontwikkelingsruimte voor de recreatieondernemers in de clusters ligt. Ook worden de ruimtelijke en economische ontwikkelingsrichtingen en bijbehorende uitvoeringsstrategieën geschetst die tot een kwaliteitsimpuls voor de recreatiesector en de natuur leiden. De mogelijke ontwikkelingsruimte in de cluster Hoenderloo is weergegeven op een visiekaart. De gebieden waar vanuit natuur en landschap grote bezwaren zijn voor uitbreidingen zijn hierop aangegeven. In deze gebieden zijn geen uitbreidingen mogelijk. De mogelijke ontwikkelingsruimte voor recreatiebedrijven ligt buiten waardevolle natuurlijke en landschappelijke eenheden.

Bijlage 2: Bestaand kampeeraanbod

Apeldoorn is mede vanwege haar ligging in de Veluwe een aantrekkelijke gemeente om te verblijven en/of te recreëren. In het buitengebied van de gemeente liggen de nodige recreatieterreinen, waarbij met name de hoge concentraties rond de kernen Beekbergen en Hoenderloo in het oog springen.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bestaande verblijfsrecreatieve terreinen c.q. accommodaties (minicampings, campings, groepsaccommodaties, recreatiewoningen, scouting) in de gemeente Apeldoorn (basis per 1 januari 2009, bijgewerkt in 2012). Per terrein/accommodatie is in de laatste kolom het maximaal aantal personen in kampeermiddelen (slaapplaatsen) opgenomen. Uitgaande van een gemiddelde bezetting van 3,25 persoon per standplaats (jaarplaats, seizoensplaats of toeristische plaats) kan hieruit ook het maximaal aantal standplaatsen per kampeerterrein worden afgeleid. Het maximum aantal standplaatsen is ruimtelijk relevant.

NR.	NAAM	STRAAT	PC + PLAATS
	Stedelijk gebied		
102	Stayokay Groepsaccommodatie	Asselsestraat 330	7312 TS Apeldoorn
	Wenum Wiesel		
201*	De Dennenhof groepsaccommodatie recreatiewoningen	Elburgerweg 40	7345 EG Wenum Wiesel
202*	Eikenhorst	Zwolseweg 405	7345 AE Wenum Wiesel
203*	De Parelhoeve	Zwolseweg 540	7345 AP Wenum Wiesel
204V	terrein Harleman minicamping	Ramsbrugweg 47	7345 DX Wenum Wiesel
205V	terrein v.d. Hert minicamping	Kopermolenwg 10	7345 CP Wenum Wiesel
	Beemte-Broekland		
301V	Het Veldhoentje minicamping	Beemterweg 77	7341 PD Beemte-Broekland
302V	De Bomhofshoeve minicamping	Kluinweg 6	7341 PC Beemte-Broekland
303V	De Immenhof minicamping	Woudhuizerwg 59	7325 WL Apeldoorn
	Klarenbeek		

401	De Populier	Weterschoten 30	7381 AC Klarenbeek
402V	Van Veelen minicamping	Veldweg 50	7381 AC
403V	t Woud minicamping	Klarenbeekseweg 8	7381 AA Klarenbeek
	Loenen		
501	t Zonnehuis groepsaccommodatie recreatiewoningen	Beekbergerweg 25	7371 EV Loenen
502	De Vrijenberg scoutingterrein	Beekbergerweg 49	7371 EW Loenen
503*	Caravanpark 'De Groenendaal'	Groenendaal 5a	6816 SR Arnhem
504*	Zegenoord	Bruisbeek 28	7371 CR Loenen
505*	De Marshoeve	Reuweg 51	7371 BX Loenen
506*	Reëndal	Loener Schepersweg 36	7371 EZ Loenen
	Hoenderloo		
601V	De Krim minicamping	De Krim 10	7351 BL Hoenderloo
602V	Spelderholt scoutingterrein	Koudebergweg	7351 TJ Hoenderloo
604*	t Veluws Hof	Krimweg 154-152	7351 TM Hoenderloo
605*	Ben's dream De Rimboe	Krimweg 160-158	7351 TM Hoenderloo
606*	Krimdal Groepsaccommodatie	Krimweg 164a	7351 TM Hoenderloo
607*	Bungalowpark Krimdal	Krimdal 168	7351 TM Hoenderloo
608*	De Woeste Hoogte	Krimweg 170	7351 TM Hoenderloo
609*	De Brink	Miggelenbergweg 23	7351 BN Hoenderloo
610*	De Wildrust	Miggelenbergweg 29a	7351 BN Hoenderloo
612*	Heideheuvel	Miggelenbergweg 50	7351 BN Hoenderloo
613*	t Schinkel	Miggelenbergweg 56	7351 BP Hoenderloo
614	Landal GreenParks Miggelenberg recreatiewoningen	Miggelenbergweg 65	7351 BP Hoenderloo

615*	De Pampel	Woeste Hoefweg 33-35	7351 TN Hoenderloo
616	Bungalowpark Hoenderloo recreatiewoningen	Krimweg 140	7351 TM Hoenderloo
	Beekbergen		
701*	Bospark Beekbergen	Hoge Bergweg 16	7361 GS Beekbergen
702	Landal GreenParks Heideheuvel recreatiewoningen	Hoge Bergweg 30	7361 GS Beekbergen
703*	Groepskampeerterrein Exito	Lage Bergweg 10	7361 GT Beekbergen
704*	De Reëenberg	Reëenbergweg 18	7361 GR Beekbergen
705*	De Lage Berg	Lage Bergweg 31	7361 GT Beekbergen
706*	De Valouwe	Lage Bergweg 31	7361 GT Beekbergen
708*	Eldorado	Lage Bergweg 41	7361 GT Beekbergen
709	De Immenberg recreatiewoningen	Loenenseweg 105	7361 GE Beekbergen
731*	Berkenrode	Arnhemsewg 621	7361 TP Beekbergen
732*	Recreatielandgoed De Kakelhof	Kaapbergweg 1	7361 TG Beekbergen
733*	De Hertendorst	Kaapbergweg 45	7361 TG Beekbergen
734*	De Pietersberg	Klein Paradijs 14	7361 TD Beekbergen
735*	Klein Paradijs	Klein Paradijs 70	7361 TD Beekbergen
736*	Bungalowpark Beekbergen	Kuiltjesweg 44	7361 TC Beekbergen
737*	De Kakelhof	Stoppelbergwg 63	7361 TE Beekbergen
738	Buitencentrum De Stoppelberg groepsaccommodatie	Stoppelbergwg 41	7361 TE Beekbergen
761	Terrein Rakhorst recreatiewoningen	Amerikaweg 5	7361 EA Beekbergen
762	Residence Berg en Dal recreatiewoningen	Arnhemsewg 578	7361 CP Beekbergen

763	Hesthagi groepsaccommodatie	Arnhemseweg 606	7361 TL Beekbergen
767*	Greenvillage Parc	Immenbergweg 34	7361 GP Beekbergen
768*	De Bosgraaf	Kanaal Zuid 444	7364 CB Lieren
769	t Haselt recreatiewoningen	Ruggeweg 24	7361 GG Beekbergen
770*	Klein Canada	Ruitersmolenweg 15	7361 CB Beekbergen
771*	Het Lierderholt	Spoekweg 49	7361 TM Beekbergen
722*	t Spoek	Spoekweg 55	7361 TM Beekbergen
773*	De Viervoeter	Veendijk 2a	7364 CC Lieren
774*	De Vinkenkamp	Vinkenkamp 10	7364 CD Lieren
775*	De Bosrand	Wilmalaan 1	7346 AM Lieren
776V	Terrein Ten Hove minicamping	Wolfskuilen 53	7364 AA Lieren
777V	De Roseboom minicamping	Molenakker 20	7364 BN Lieren
	Hoog Buurlo		
801*	Westerwolde	Alverschotenseweg 24	7364 AL Assel/Hoog Soeren
803*	De Wapenberg	Hoenderloseweg 187	7339 GG Ugchelen
804*	De Sprengen	Hoog Buurloseweg 90	7339 EL Ugchelen
805V	De Kooiberg verenigingskamperen	Kooiberg	Ugchelen
	Hoog Soeren		
901*	Natuurcamping Hoog Soeren	Hoog Soeren 105	7346 AH Hoog Soeren
	Uddel		
001*	Landal GreenParks Rabbit Hill	Grevenhout 21	3888 NR Uddel
2	Noord Riezen recreatiewoningen	Els peterweg 89	3888 MT Uddel
003*	VOF Recreatiepark Uddelermeer	Blekemeer 29	3888 LG Uddel
004*	Het Caitwickerzand	Hennepstede 50	3888 NT Uddel

005V	Kampeerboerderij Meerveld + minicamping	Garderensemolenweg 77	3888 NA Uddel
006V	t Hazenveld minicamping	Staverhul 17	3888 MR Uddel
007V	Uttihul minicamping	Elspeterweg 75	3888 MT Uddel
008V	Terrein Van Hierden minicamping	Lageveldseweg 38	3888 NH Uddel
010V	Terrein van Graffijland minicamping	Einderweg 3	3888 NG Uddel
011V	Terrein Van Essen minicamping	Uddelerveen 92	3888 MN Uddel
012V	Terrein Van Hierden minicamping	Buurtweg 12	3888 NE Uddel

Aanduiding achter nummer

* = had kampeerexploitatievergunning o.g.v. Wet op de Openluchtrecreatie (Wor)

V = had ontheffing groepskamperen en/of mini-camping

= bungalowpark/groepsaccommodatie (had geen vergunning o.g.v. Wor)

Bijlage 3: Spreiding kampeerterreinen

Voor de spreiding van de kleinschalige en deels reguliere kampeerterreinen is uitgegaan van een onderverdeling in twee zones:

- een "nee, tenzij" zone.
- een "ja, mits" zone

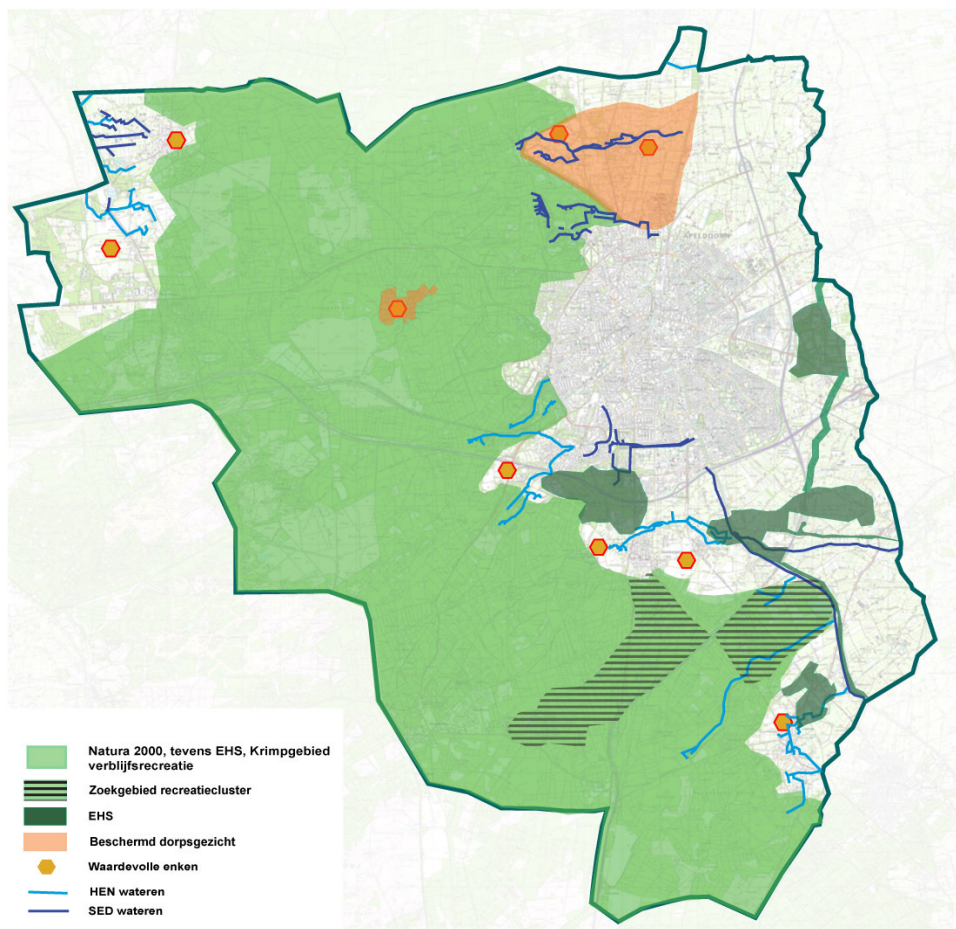
"Nee, tenzij" zone

De "nee, tenzij" zone bestaat uit de volgende gebieden (deze gebieden zijn aangegeven op kaartbeeld¹):

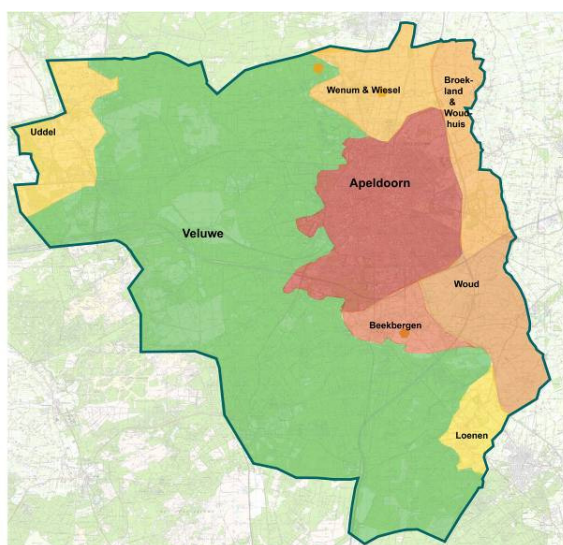
- de Natura 2000 gebieden;
- de EHS gebieden;
- aangewezen enkgebieden zijn de Enk Engeland, Enk Hoog Soeren, Enk Lieren, Enk Wiesel, Enk Wenum, Enk Ugchelen, Enk Uddel, Enk Loenen en de Enk Meerveld (bijlage 1: detailkaarten begrenzing enkgebieden);
- NB: Het maatschappelijk belang van woningen voor dorpen is dermate groot dat er op enken wel woningbouwlocaties c.q. zoekzones zijn aangegeven voor Uddel (Streekplanuitwerking 2007 en structuurvisie in voorbereiding), Beekbergen / Lieren (dorpsvisie), Loenen (structuurvisie).
- aangewezen beekzones en dalen (HEN- en SED wateren), tot 15 m (HEN-norm) aan weerszijden uit de beek in beekdal, rekening houden met de karakteristieke landschappelijke kwaliteiten van het beekdal;
- Beschermd dorpsgezichten Wiesel en Hoog Soeren.
- De zonering heeft betrekking op nieuwvestiging of uitbreiding van bestaande reguliere en kleinschalige kampeerterreinen. In de "nee, tenzij" zone wordt geen nieuwvestiging of uitbreiding toegestaan, tenzij er grote natuurlijke en/of landschappelijke meerwaarden worden bereikt, passend in een gebiedsgerichte ontwikkeling. Voor de reguliere kampeerterreinen geldt het Groei en Krimp beleid met (on)mogelijkheden binnen de zgn. groeiclusters.

"Ja, mits" zone

Ontwikkeling van het kleinschalig kamperen is mogelijk in de "ja, mits" zone (deelgebieden in Uddel, Wenum en Wiesel, Broekland en Woudhuis, het Woud, Beekbergen en Loenen). De voorwaarden of "mits", waaraan ontwikkelingen in het kleinschalig kamperen moeten voldoen zijn opgenomen in bestemmingsplannen. Voor de nieuwvestiging of uitbreiding van bestaande reguliere kampeerterreinen zijn geen specifieke (ontwikkelings)gebieden aangewezen. Hiervoor zal altijd een individuele, specifieke afweging plaatsvinden.

Kaartbeeld 1: “Nee, tenzij” –zone

Kaartbeeld 2: deelgebieden kleinschalig kamperen

Bijlage 4: Begrippenkader

Begrippen

- bedrijfsmatige exploitatie: Het via een bedrijf, stichting of andere rechtspersoon voeren van een zodanig beheer dan wel exploitatie, dat in de logiesverblijven daadwerkelijk recreatieve (nacht)verblijfsmogelijkheden worden geboden en waarbij de recreatiewoningen alleen mogen worden gebruikt ten behoeve van wisselende verhuur.
- Hoofdgebouw: Een gebouw dat op een kavel door zijn ligging, constructie, afmetingen of functie als belangrijkste bouwwerk valt aan te merken.
- Hoofdverblijf: a. het adres waar betrokkene woont of, indien betrokkene op meer dan één adres woont, het adres waar hij naar verwachting gedurende een half jaar de meeste malen zal overnachten; b. het adres waar, bij ontbreken van een adres als bedoeld onder a, betrokkene naar redelijke verwachting gedurende drie maanden tenminste twee derde van de tijd zal overnachten.
- Kampeermiddel: Een tent, tentwagen, kampeerauto of caravan, dan wel enig ander onderkomen of enig ander voertuig of gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voorzover geen recreatiewoning of stacaravan zijnde; een en ander voor zover deze onderkomens of voertuigen geheel of ten dele blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor verblijfsrecreatie.
- permanente bewoning: Gebruik als hoofdverblijf als bedoeld in de Wet GBA, waaronder wordt verstaan: a. het gebruik als woning door een zelfde persoon, (deel van) een gezin of samenwoning op een wijze die ingevolge het in de Wet GBA bepaalde noopt tot inschrijving in het b. het in de periode van 1 november tot 15 maart meer dan 70 maal ter plaatse nachtverblijf houden, terwijl betrokkene niet elders daadwerkelijk over een hoofdverblijf beschikt.
- Recreatieverblijf: Een op de grond staand bouwwerk ten behoeve van recreatief nachtverblijf, niet zijnde permanente bewoning en dat gedurende het hele jaar gebruikt wordt voor recreatieve doeleinden door wisselende personen.
- Recreatiewoning: Een gebouw of gedeelte van een gebouw, geen woonkeet, geen trekkershut en geen stacaravan of een ander bouwwerk op wielen zijnde, dat uitsluitend één woning bevat, niet voor permanente bewoning bestemd is en dat gedurende het hele jaar gebruikt wordt voor verblijfsrecreatieve doeleinden.
- Stacaravan: Onderkomens, onder welke benaming ook aangeduid, die uitsluitend of in hoofdzaak dienen of kunnen dienen tot het dag- en/of nachtverblijf van een of meer personen, die gedurende het hele jaar gebruikt worden voor recreatieve doeleinden door wisselende personen, en die door de aanwezigheid van een chassis, assenstelsel en wielen wel over een korte afstand kunnen worden verreden, doch niet bestemd en/of geschikt zijn om regelmatig en op normale wijze op de verkeerswegen als een aanhangsel van een personenauto te worden voortbewogen. Ook indien deze onderkomens wegens daaraan of daarbij aangebrachte wijzigingen of voorzieningen niet of niet meer geschikt zijn om te worden verreden, worden zij aangemerkt als stacaravan.
- Trekkershut: Een klein gebouw, bestemd voor verblijfsrecreatie.
- Verblijfsrecreatie: Recreatief verblijf, waarbij overnacht wordt in kampeermiddelen, recreatiewoningen, groepsaccommodaties en/of stacaravans.
- Kleinschalig kamperen: Het kamperen op deze terreinen is toegestaan van 15 maart tot en met 31 oktober, daarbuiten is het terrein leeg. Het terrein mag tevens geen lichtoverlast veroorzaken; van toepassing is het activiteitenbesluit. Trekkershutten, stacaravans, campingwinkel en horecavoorzieningen zijn op kleinschalige kampeerterreinen niet toegestaan. Daarmee wordt een duidelijk onderscheid beoogd tussen kleinschalige terreinen/kamperen bij de boer en overige kampeerterreinen.

Bijlage 5: Kaders voor kleinschalige verblijfsrecreatie in buitengebied

Kleinschalige verblijfsrecreatie bij vrijgekomen agrarische gebouwen (functieverandering)

- Bestaande beleid bieden mogelijkheid van hergebruik of vervangende nieuwbouw van de bestaande agrarische stallen ten behoeve van recreatie eenheden. In een groot deel van het landelijk gebied kan maximaal 750 m² van de bestaande bebouwing benut worden of vervangen worden door nieuwbouw. Er is geen sloopplicht van 50%. In het groen blauwe raamwerk kan tot maximaal 500 m² van de bestaande bebouwing worden benut, waarbij wel sprake is van een sloopplicht van minimaal 50%. De ruimtelijk landschappelijke kwaliteiten van het gebied kunnen tot maatwerk leiden.
- In dit geval kan de maximale ruimte benut voor functieverandering naar verblijfsrecreatie. Dit is mogelijk in de vorm van sloop/nieuwbouw of hergebruik van bestaande opstallen. Van deze mogelijkheid kan alleen gebruik worden gemaakt bij bedrijfsbeëindiging. Het aantal overnachtingen is niet gelimiteerd.
- Het maximale oppervlak 75 m² en 300 m³ per woning
- Permanente bewoning is niet toegestaan

Ontwikkeling binnen geurcontour¹:

- In verband met de geurgevoeligheid is het aantal overnachtingen gelimiteerd tot maximaal 200 (per eenheid)
- Het oppervlak van de recreatieve voorzieningen is beperkt tot maximaal 3 eenheden van 25m²
- Permanente bewoning is niet toegestaan

Kleinschalige verblijfsrecreatie als nevenactiviteit bij agrarische gebouwen

- Recreatie eenheden zijn mogelijk in een bestaande agrarische opstal, maar ook in de vorm van vervangende nieuwbouw.
- De regeling voor nevenactiviteiten geeft ruimte voor nevenactiviteiten tot maximaal 25% van het bebouwd oppervlak tot een maximum van 350m². Dit betreft per bedrijf 1 recreatiewoning, met het maximale oppervlak is 75 m² en 300 m³ per woning, dit komt overeen met provinciale criteria.
- Conform bepalingen voor toegelaten nevenactiviteiten zijn ook kleinschalige ontwikkelingen als nevenactiviteit mogelijk. Dit zijn maximaal 3 kleine eenheden van maximaal 25 m² per eenheid. Wanneer locaties binnen geurcontouren van bestaande bedrijven is gelegen dient het aantal overnachtingen gemaximaliseerd te worden (200 overnachtingen per eenheid)
- Permanente bewoning is niet toegestaan

Ontwikkeling binnen geurcontour

- Wanneer locaties binnen geurcontouren van bestaande bedrijven is gelegen dient het aantal overnachtingen gemaximaliseerd te worden (200 overnachtingen per eenheid)

¹ De jurisprudentie is tot nu toe niet duidelijk op dit punt. Er wordt geen absolute grens voor geurgevoelige objecten aangegeven. Dit brengt een risico met zich mee. Mocht uiteindelijk een accommodatie toch geurgevoelig blijken, dan kan de voorziening een belemmering vormen voor het toekomstperspectief van nabij gelegen agrarische bedrijven. Dat is ongewenst

- Permanente bewoning s niet toegestaan

Kleinschalige verblijfsrecreatie als nevenactiviteit bij woningen

- Overeenkomstig de bepalingen voor toegelaten nevenactiviteiten zijn ook kleinschalige ontwikkelingen mogelijk. Dit zijn maximaal 3 kleine eenheden van maximaal 25 m² per eenheid. Wanneer locaties binnen geurcontouren van bestaande bedrijven is gelegen dient het aantal overnachtingen gemaximaliseerd te worden (200 overnachtingen per eenheid)
- Passen binnen maximale ruimte aan bijgebouwen (meestal 75 m²)

Voor het overige zijn op deze recreatievormen uiteraard ook overige relevante wet- en regelgeving van toepassing.